

WWW.BIOFUELREGION.SE/SISL

NYHETSREV # 1 | JANUARI 2019

Att bygga laddplatser för alla - tema tillgänglighet

I höst har vi kickat igång projektet och fått se hur nya Bonus-Malus systemet rivstartat med flera rekordmånader i rad för laddbara bilar. Samtidigt bromsar tillväxttakten av något för att det är långa väntetider för många modeller.

I november fanns det drygt 66 000 laddbara bilar i Sverige. Men hur ser vi till att de laddplatser som byggs idag blir tillgängliga för alla? Även de som har ett funktionshinder. Läs mer om det i fördjupningen på temat Tillgänglig laddning.

KICKOFF FÖR SISL MELLERSTA NORRLAND

7-8 november var det kickoff för projektet SiSL Mellersta Norrland i TorpsHAMMAR med cirka 20 deltagare.

Hanna Eklöf från Trafikverket inledde med en presentation av den utredning om hur man kan få snabbbladdare till de sträckor längs det prioriterade vägnätet som idag är "vita fläckar/vägar". Örjan Tusås på BTEA berättade om deras Klimatklivprojekt som lett till 11 snabbbladdare i glesbebyggda södra Jämtland. Dan Humble från Region Jämtland Härjedalen utbildade oss i normkritik och gav en introduktion till analys- och kartläggningsmetoden 4R. Diös berättade om sin satsning på laddplatser vid deras fastigheter. Stort engagemang och god uppslutning från projektgruppen och samarbetspartners känns som en fin startspark på projektet.

PROVKÖRNING OCH FÖRELÄSNING I VEMDALEN

Mässan Lodge och Lya i Vemdalen, Jämtlands län lockar årligen cirka 8000 besökare. Det senaste året har det byggts många snabbbladdare i området, men kunskapen om det är låg. Vi passade på att lyfta utvecklingen kring elbilar och laddinfrastruktur i en föreläsning samt erbjuda provkörning av en rad olika elbilsmodeller. Många passade på att provköra och överraskades av att infrastrukturen är så väl utbyggd samt av utvecklingen av elbilarna.

SISTA CHANSEN FÖR KLIMATKLIVET? ... I ÅR?

I september var den sista ansökningsomgången för Klimatklivet under 2018. Efter valet var det ovisst hur stödet skulle fortleva - slutspurt således...

Vi gav stöd till bland annat Ånge, Lycksele och Älvsbyns kommun med ansökningar plus en titotal aktörer i Västernorrland, Jämtland och Norrbotten – t o m en liten byamack längs E10 i Norrbotten som vill bygga snabbbladdare. Vi har just fått veta att såväl Ånge som Lycksele och Älvsbyn har fått stöd beviljat - Grattis!

KLIMATKLIVET SKÄRS NED ELLER SLOPAS

Klimatklivet har skurits ned hårt i M&KDs budget för 2019. Klimatbudgeten är minskad med ungefär 2 miljarder årligen och anslaget till Klimatklivet är neddraget med minst 800 miljoner per år. Naturvårdsverket har just fått sitt regleringsbrev och meddelat att det inte blir en nästa ansökningsomgång. I dagsläget är allt inte helt klart pga regeringsbildningen. I M&KDs budget satsas 100 miljoner kronor per år på "teknikneutral" laddinfrastruktur.

SNABBLADARREGN ÖVER NORRA SVERIGE

Klimatklivet stängde ner med ett rejält fyverkeri, med cirka 200 miljoner i stöd till de fyra nordligaste länen. Mycket roligt är här att minst 14 snabbbladdare beviljats: Umeå energi får stöd för snabbbladdare till Dorotea och Vilhelmina. Clever har fått stöd för två laddare i varje län - bland annat till Skellefteå, Umeå, Åre och Bräcke kommun. I Umeå har även TVÅ bilhandlare på Haga fått stöd för publika snabbbladdare och en annan bilhandlare får stöd för snabbbladdare både till Jämtland och Västernorrland. Tack Klimatklivet för det snabbbladdarregnet - vi kommer att sakna möjligheten till stöd.

UPPSTARTSMÖTEN MED KOMMUNERNA

Vi har börjat med uppstartsmöten med kommunerna - med start i Sundsvall, Sollefteå, Timrå och Ragunda. Till upptarten bjuder vi in tjänstemän på kommunen och kommunföretag som på olika sätt berörs av elektrifieringen - t ex upphandling, tekniska förvaltningen, kommunala fastighetsbolag. Det är tänkt som upptakt och förankring av projektet, men än mer för inlyssnande av behov och önskemål. Övriga kommuner är kontaktade och kommer att besökas under våren, med början i januari/februari.

TRIPPELEVENT I SUNDSVALL I AUGUSTI

Det var tredubbel laddning och tredubbel pepp inför en trio möten i Sundsvall. Det blev en trestegsrakett som startade med en laddahemma-lunch med allt om nya laddahemma-stödet och en kvällsföreläsning med samma tema, kryddat med info om solceller. I mellantiden öppnade vi portarna för vår ansökningsstuga där vi och Marcus Håll på Länsstyrelsen i Västernorrland hjälpte företag, BRF och organisationer som ville fixa laddplats med råd och hjälp med Klimatklivsansökan.

DUBBLA TRANSPORTUTMANINGAR

Den 3 oktober var det åter dags för dubbling i Västernorrland, där vi var med i panelen på Fossilfritt Sveriges satsning Transportutmaningen 2030 som höll möte i Härnösand. Transportutmaningen peppar företag och organisationer att skriva under på ett måldatum att nå klimatmålen för fossilfria transporter (med 70% minskad klimatpåverkan). På kvällen var det åter dags för ett besök i Sundsvall där vi fick prata om laddstationer och elbilar för BRF och fastighetsägare under Globala veckan. Seminariet kan du se på [Fossilfritt Sveriges hemsida](#).

UPPSÖKANDE TILLGÄNGLIGHET PÅ ECAR EXPO

Vi fick flygande start på vårt arbete med tillgängliga laddplatser i den inventering vi gjorde med Tim Johansson i Umeå i våras (se fördjupningen). På E-car Expo i Göteborg i månadsskiftet november/december tog vi nästa steg med en uppsökande aktivitet tillsammans med Jan-Erik Herranen - en elbilsentusiast som [twitterar](#) om möjligheten att snabbbladda som rullstolsburen. Vi tog fram checklistor och tips som vi missionerade med i våra möten med laddstationsproducenter, biltillverkare och laddoperatörer. De flesta var mycket intresserade och vår aktivitet fungerade bra som dörröppnare för nya samarbeten.

Våra systemprojekt

ROADSHOW I VÄSTERNORRLAND

Under hösten fortsatte vår roadshow i Västernorrland med uppföljning mot föreningarna och andra aktörer. I augusti anordnades bland annat en ansökningsstuga tillsammans med Marcus Håll på Länsstyrelsen i Västernorrland i samarbete med energirådgivarna i Sundsvall och Timrå. Projektet avslutades i oktober och har bidragit till att det är mer än en fördubbling av antalet ansökningar till Klimatklivet jämfört med 2017. Antalet beviljade stöd till laddstationer i Västernorrland har ökat från 12 förra året till 26 hittills i år - då är det ett tiotal ansökningar som ännu inte fått besked.

BYGGNATIONER INOM SISL ÖVRE NORRLAND

Under hösten har Umeå Energi färdigställt snabbbladdaren i Lycksele vid OK/Q8. Nu finns det snabbbladdare så att elbilar med medellång till lång räckvidd kan ta sig från Umeå till Hemavan. Invigning planeras till våren. Arbetet med bussladdarna i Skellefteå fortskrider men har försenats pga att ABB har så hög belastning. Ny leveransplan och invigning är juni 2019 då vi också planerar för slutkonferens i Skellefteå. För de kvarvarande medlen i budgeten har flera av våra partners valt att bygga fler laddare. Coop och PiteEnergi bygger arbetsplatsladdning vid sitt huvudkontor och Luleå Energi bygger en super-snabbbladdare.

ROADSHOWEN I NORRBOTTEN FORTSÄTTER

Det har varit ett litet glapp i Norrbottenturnén sedan träffarna i Arjeplog, Luleå och Piteå i januari. Vår samarbetspartner Länsstyrelsen i Norrbotten hade inte resurser att turnera med oss under vår/höst. Nu i november fortsatte vi istället tillsammans med Robert Granström som driver projektet CELLER-i i Norrbotten. Tillsammans besökte vi Boden och Älvsbyn - och nu i januari fortsätter vi med Haparanda och Övertorneå. Vår målsättning är fortfarande att hinna med besök i de kvarvarande kommunerna i Norrbotten under våren.

AVSLUTNINGSKONFERENS I SKELLEFTEÅ

Boka in den 3 juni för SiSL Övre Norrlands sprakande avslutningskonferens och invigning av bussladdarna i Skellefteå. Konferensen genomförs i samverkan med EnergyConFusion 3-5 juni och kommer innehålla massor av spännande aktiviteter och föredrag.

FÖRLÄNGNING AV SISL ÖVRE NORRLAND

Tiden för att färdigställa byggnationerna i projektet har förlängts till 30 september 2019. Det möjliggör att bussladdarna hinner byggas och att extra laddare byggs för de projektmedel som blivit över. Vi har även ansökt om att få förlängning av delen som finansieras av EU/Tillväxtverket.

PÅ GÅNG I SISL MELLERSTA

jan-feb uppstartsmöten kommuner

17 januari, uppstartsmöte Ånge (prel)

28 februari första lägesrapporten

21-22 mars Nordic EV Summit, Oslo

PROJEKTMÖTE PÅ TEMA TILLGÄNGLIGHET

Det händer mycket Skellefteå i slutet av projektet SiSL Övre Norrland. I oktober anordnade vi projektmöte och nätverksmöte för Elfordon Norr. Ett heldagsmöte i Skellefteå med presentationer om tillgängliga laddplatser, Luleå Energis arbete med betallösningar och Skellefteå Kraft berättade om vad man behöver tänka på vid upphandling. Eftermiddagen bjöd på en workshop om hur man tar fram bra markavtal och markupplåtelse. Vi hade många som deltog på distans från bl a Mellersta Norrland - även workshopen kördes via Skype!

SISL HÄRNÖSAND FIXAR BETALNING VIA APP

Under hösten har HEMAB slutfört byggnationen av de sista laddstolparna i centrala Härnösand med omnejd. Nu är alla 30 laddstolpar driftsatta - med totalt 60 laddplatser. Sedan mitten av december är även en ny betallösning på plats. Nu betalar kunderna för sin laddning via appen Easy Park. De som laddar debiteras med 4 kronor per kWh oberoende om det är snabbbladdning DC eller AC-laddning vid 22kW-stolparna. Läs mer på [HEMABs hemsida](#).

GOD FORTSÄTTNING

Med denna sammanfattning av höstens höjdpunkter och följande inblick i tillgänglighetens utmaningar önskar vi er alla en god fortsättning på det nya året och ser fram emot en rafflande fortsättning på projektet under våren. Bra jobbat alla! / Moa och Johan

PROJEKTLEDARE SISL MELLERSTA NORRLAND

Moa Breivik

projektledare Jämtland/Härjedalen

moa.breivik@regionjh.se

070 632 63 96

Johan Lagrelius

projektledare Västernorrland

johan.lagrelius@biofuelregion.se

070 345 25 56

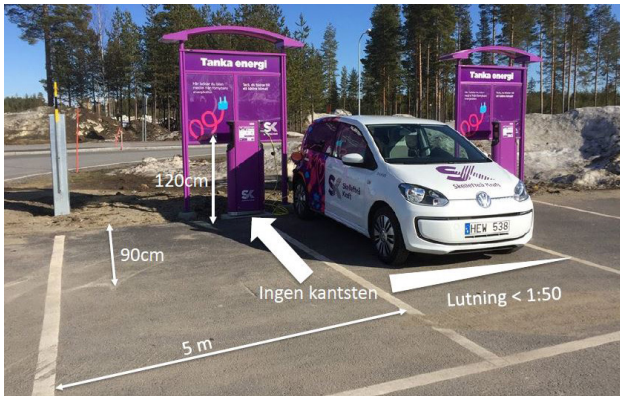
www.biofuelregion.se/sisl

Fördjupning: Den tillgängliga laddplatsen

Funktionshinder är en av diskrimineringsgrunderna i svensk lagstiftning. Ändå är det på många ställen så gott som omöjligt att hitta en laddplats som är tillgänglig för funktionshindrade. Hur gör man för att skapa fler tillgängliga laddplatser? Vi började med en inventering i Umeå i våras, det här är vad vi fann.

Inspirationen till att börja arbeta med tillgängliga laddplatser fick vi från Jämtland där vi i ansökningsfasen fick tipset att ta med Tillgänglighetsrådet i vår referensgrupp. Nu har vi rekryterat Simon Hedström som arbetar med Parasport i Jämtland-Härjedalen till referensgrupp för SiSL Mellersta Norrland.

Det finns inga krav på att parkeringsplatser för elfordon ska göras tillgängliga för personer med fysisk funktionsnedsättning och väldigt lite är skrivet på området. De lagar som gäller är det som är skrivet i regeringsformen, plan- och bygglagen och LoU. De rekommendationer vi fann handlar mest om höjd på reglage och knappar, höjdskillnader, bredd på parkeringsyta och friyta runt fordonet.

INVENTERING AV PUBLIKA LADDPLATSER

I och med att projektet inte var beviljat än startade vi med en inventering av de publika laddplatserna i Umeå tillsammans med Tim Johansson som är rullstolsburen och aktiv i DHR och RTP i Västerbotten. Vi tittade på laddplatser på gatumark, i parkeringshus och snabbbladdare - och många platser hade behov av förbättringar - som kunde ha avhjälpts om man tänkt till vid placering av laddplatsen. (svart tejpmarkering = 100 cm höjd)

MÅNGA BRISTER - LÄTT ATT GÖRA FEL

Vår inventering hittade förbättringspunkter på de flesta platserna. Bäst var de semisnabba laddstolparna i gatumiljö, men ofta var det kanter och dåligt med friyta runt. I parkeringshusen var det ofta helt omöjligt trångt, utom vid badhusets parkeringshus där det fanns en 5 meter bred ruta vid laddplatsen. Kontentan är att det är lätt att göra fel om man inte tänker på tillgängligheten.

SVÅRT ATT SNABBLADDA

För snabbbladdning, som är den allra viktigaste laddplatsen att tillgängliggöra, var det genomgående svårt att komma till pga påkörningsskydd, höjdskillnader och trångt i laddarnas väderskydd. Alla snabbbladdare hade även alldeles för hög skärm där man behöver trycka för att starta laddningen. Kablar och laddkontakter är väldigt tunga och svåra att hantera för de som inte har full handstyrka (något som är svårt att komma ifrån). Dessutom kräver anslutning ofta att man ska både dra och trycka för att låsa eller låsa upp kontakten, vilket gör det svårt att lösa med en hand.

FÄRG, KONTRAST OCH TEXTSTORLEK

Vi tittade även på hur tillgängliga laddplatserna var för personer med nedsatt syn eller färgseende. Här var ofta informationen om laddningsstatus bara förmedlad genom färg. Låg kontrast, färgplattor, liten textstorlek och höjd på informationen gjorde det också svårare för personer med funktionshinder.

FORTSATT ARBETE FÖR TILLGÄNGLIGA LADDPLATSER

Resultaten från vår inventering har lyfts till Umeå kommun via Funktionshinderrådet i juni 2018. Umeå kommun har nu bollen och har lovat återkomma i ärendet. Till elbilmässan i Göteborg tog vi fram tips och checklistor för tillgängliga laddplatser. I nästa fas lyfter vi frågan med kommuner så att de kan ställa krav på tillgänglighet vid upphandling - något som nu testas i upphandlingen av snabbbladdare i Sollefteå och Kramfors.

Vi planerar också att ta frågan vidare till Trafikverket som har ett övergripande ansvar för tillgänglighet i vägsystemet och SKL som just nu är inne i en upphandling av laddstationer. Vi har också tankar på ett samarbete med Designhögskolan i Umeå för utformning av tillgängliga laddplatser - nu och i framtiden.